



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 35/2025-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **TECHNOPLUS, s. r. o.**, Vítazná 2, Bratislava, zastúpenej Advokátska kancelária Ivan Syrový, s.r.o., Kadnárova 83, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B3-15C/11/2021 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B3-15C/11/2021 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B3-15C/11/2021 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **700 eur**, ktoré jej **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **856,76 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 35/2025-12 z 28. januára 2025 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie

veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní označenom v záhlaví. Sťažovateľka zároveň navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a priznal jej finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a predloženého súdneho spisu vyplýva, že sa žalobcovia žalobou doručenu 27. januára 2021 pôvodne Okresnému súdu Bratislava III proti sťažovateľke (žalovanej) domáhajú zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam. Ostatné pojednávanie vo veci sa konalo 25. januára 2023 a bolo odročené na neurčito s poukazom na potrebu znaleckého dokazovania. Uznesením z 23. augusta 2023 (doručeným sťažovateľke 18. októbra 2023) súd uložil sťažovateľke, ktorá navrhla vykonať znalecké dokazovanie, povinnosť zložiť preddavok na znalecké dokazovanie (potvrdenie o vykonaní platby bolo súdu doručené 18. októbra 2023). Odvtedy nebolo vo veci nariadené žiadne ďalšie pojednávanie a nebolo ani meritórne rozhodnuté.

3. Súdne konanie vo veci sťažovateľky je ďalej vedené mestským súdom pod sp. zn. B3-15C/11/2021.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka uvádza, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom vyporiadania, tvoria spoločný dvor medzi nehnuteľnosťami žalobcov a sťažovateľkou, ako aj prístupovú cestu k jej nehnuteľnosti a roky ich využívajú vlastníci spoločne. Napadnuté konanie zasahuje nielen do majetkovej sféry, ale aj do osobnej sféry medzi stranami sporu, susedské vzťahy sú zlé.

5. Od ostatného pojednávania uskutočneného 25. januára 2023 je mestský súd vo veci absolútne nečinný. Agenda civilnoprávných sporov o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva patrí medzi bežný predmet konania všeobecných súdov, ide tak o pomerne bežnú vec. Hoci je vec zložitejšia na právne a skutkové posúdenie, nie je opodstatnené, aby bol súd nečinný takmer dva roky. Nečinnosť súdu nevznikla konaním a zavinením sťažovateľky, ale ani žalobcov. Sťažovateľka poskytovala súdu maximálnu mieru súčinnosti, na jeho výzvy reagovala obratom v určenej lehote, a teda svojím konaním nezapríčinila vzniknuté prietahy.

6. Prietahy v napadnutom konaní sťažujú situáciu sťažovateľky, spôsobujú jej značnú právnu neistotu, a to aj s prihliadnutím na skutočnosť, že ide o jej majetkovú sféru. Ostatné pojednávanie sa konalo takmer pred dvomi rokmi, čo je neprimerane dlhé obdobie. Vo veci nie je nariadené pojednávanie ani rozhodnuté, navyše vec nie je ani v štádiu, v ktorom by bolo možné predpokladať jej skoré právoplatné skončenie, a preto je spravodlivé a okolnostiam posudzovanej veci primerané priznať jej aj finančné zadosťučinenie (5 000 eur).

III.

Vyjadrenie mestského súdu

7. Podpredseda mestského súdu podaním z 18. februára 2025 chronologicky zhrnul priebeh napadnutého konania od posledného pojednávania uskutočneného 25. januára 2023. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že žalobcovia predložia súdu v lehote 15 dní písomné vyjadrenie, ktoré súd zašle sťažovateľke na prípadné vyjadrenie a následne súd ustanoví znalca v zmysle návrhu sťažovateľky. Vyjadrenie žalobcov bolo súdu doručené 13. februára 2023 a súd ho následne 20. februára 2023 doručoval sťažovateľke, ktorá sa k nemu vyjadrila podaním doručeným súdu 1. marca 2023, súd ho obratom zaslal žalobcom. Z dôvodu implementácie novej súdnej mapy a súvisiaceho sťahovania spisov bol spis daný na lehotu na neurčito. Vyššia súdna úradníčka uznesením z 23. augusta 2023 uložila sťažovateľke povinnosť zložiť preddavok na znalecké dokazovanie. V dôsledku problémov so spárovaním platby zaslala sťažovateľka 5. decembra 2023 súdu doklad o úhrade za znalecké dokazovanie. K úspešnému spárovaniu platby došlo 7. decembra 2023. Kým súd nepovažoval za preukázanú úhradu preddavku na znalecké dokazovanie, nebolo možné vo veci nariadiť znalecké dokazovanie a ustanoviť znalca.

8. V období od 8. decembra 2023 do 18. decembra 2024 súd nevykonával v napadnutom konaní žiaden procesný úkon. Uvedené bolo ovplyvnené objektívnou skutočnosťou, a to personálnym obsadením súdu. K 31. decembru 2023 skončila pôsobenie v oddelení zákonného sudcu dovtedajšia vyššia súdna úradníčka, od februára 2024 bola do oddelenia pridelená vyššia súdna úradníčka, ktorá nastúpila od júla 2024 na materskú dovolenku. Nový vyšší súdny úradník začal v oddelení pôsobiť od septembra 2024 a po naštudovaní spisu kontaktoval v priebehu decembra 2024 až januára 2025 bezúspešne viacerých znalcov z odboru stavebníctva, odvetvia odhadu hodnoty nehnuteľností. Až 12. februára 2025 našiel znalca schopného vyhotoviť požadovaný znalecký posudok v lehote 30 až 60 dní v závislosti od miery spolupráce sporových strán.

9. Vychádzajúc z uvedeného, je možné konštatovať nečinnosť súdu v napadnutom konaní, avšak len v období od 8. decembra 2023 do 18. decembra 2024. Aktuálne súd vo veci koná a vykonáva úkony smerujúce k ustanoveniu znalca.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd v zmysle § 58 ods. 3 prvej vety zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že na základe podaní účastníkov a spisu predloženého ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd), osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už citovaných práv vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

13. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

14. Pokiaľ ide o posúdenie kritéria právnej a skutkovej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že spory, ktorých predmetom je riešenie otázky zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva, je v zásade možné považovať za bežne prejednávanú agendu všeobecných súdov. V uvedenej veci nejde o privilegovaný typ konania (napr. úprava práv a povinností k maloletým, veci týkajúce sa osobnej slobody a pod.).

15. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bolo správanie sťažovateľky v postavení žalovanej. Ústavný súd z vyžiadaného spisu nezistil také správanie sťažovateľky, ktoré by prispelo k vzniku zbytočných prietáhov v napadnutom konaní.

16. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotí, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, je postup mestského súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

17. Aj keď ústavný súd vnútorne do istej miery chápe nespokojnosť nad pracovnými podmienkami konajúcich všeobecných súdov, vyjadrenie mestského súdu, v ktorom poukázal na personálne zmeny a súdnu reformu, vo vzťahu k tomuto konaniu o ústavnej sťažnosti vo vzťahu k zbytočným prietahom nemohol akceptovať, pretože v súlade s ustálenou judikatúrou tieto okolnosti na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavuje štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v konaní. Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nie je pomenovanie príčin prietáhov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k účastníkom konania, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu (m. m. III. ÚS 189/2023). Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú

objektívny alebo subjektívny charakter. Preto akékoľvek problémy týkajúce sa súdnej reformy (tzv. súdnej mapy) nemôžu byť na ťarchu účastníka konania (m. m. III. ÚS 471/2023), a to napriek subjektívnemu porozumeniu predmetným okolnostiam a ich citlivému vnímaniu ústavným súdom.

18. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva trvá viac ako 4 roky. Z vyžiadaného spisu a vyjadrenia mestského súdu vyplýva, že mestský súd bol absolútne nečinný od decembra 2023, keď považoval za preukázanú úhradu preddavku na znalecké dokazovanie, do decembra 2024, keď začal realizovať úkony smerujúce k ustanoveniu znalca. Uvedené obdobie bolo poznačené nečinnosťou mestského súdu, čo malo za následok zbytočné prietahy v konaní v trvaní jedeného roka.

19. Ústavný súd konštatuje, že uvedená nečinnosť mestského súdu predstavuje nečinnosť v takom rozsahu, ktorý je nezlučiteľný s imperatívom v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

20. Ústavný súd dospel k záveru, že mestský súd v napadnutom konaní nezvolil taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu rozhodnutiu o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, a tým aj k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty účastníkov súdneho konania. Nečinnosťou mestského súdu (pôvodne okresného súdu) tak bolo v napadnutom konaní porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku nálezu.

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

21. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

22. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd v napadnutom súdnom konaní zistil porušenie označeného základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal mestskému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku nálezu), a tak odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka nachádza, keďže napadnuté súdne konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti ešte právoplatne skončené.

23. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (I. ÚS 15/02, III. ÚS 10/02, III. ÚS 17/02, I. ÚS 257/08, III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012). Vo veci sťažovateľky podľa názoru ústavného súdu priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy, pričom ústavný súd pri jeho určení vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných aj ESELP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu.

24. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, ústavný súd v neprospech mestského súdu hodnotil jeho nečinnosť. Ústavný súd takto aj po zohľadnení celkovej dĺžky konania dospel

k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľke v sume 700 eur (bod 3 výroku nálezu).

25. Vzhľadom na priznanie finančného zadosťučinenia v už uvedenej sume oproti sťažovateľkou navrhovanej sume 5 000 eur vo zvyšnej časti ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

VI. Trovy konania

26. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia a ktoré si sťažovateľka uplatnila vo výške 856,76 eur (odmena za dva úkony právnej pomoci – prevzatie zastupovania a podanie ústavnej sťažnosti realizované v roku 2024).

27. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Úhradu trov konania priznal ústavný súd sťažovateľke v rozsahu za dva úkony právnej služby, a to prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti. Tarifná odmena za jeden úkon právnej služby v roku 2024 predstavuje sumu 343,25 eur a režijný paušál v roku 2024 sumu 13,73 eur. Ústavný súd teda sťažovateľke priznal náhradu za dva úkony právnej služby vrátane dane z pridanej hodnoty celkovo vo výške 856,76 eur (bod 4 výroku nálezu).

28. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

29. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. februára 2025

**Ladislav Duditš
predseda senátu**